# Anne- Baba- Çocuk ?leti?imi De?erlendirme Arac? (ABÇ?DA)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Anne- Baba- Çocuk ?leti?imi De?erlendirme Arac? (ABÇ?DA)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16014

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Öz

Anne- Baba- Çocuk ?leti?imi De?erlendirme Arac? (ABÇ?DA), ebeveynler ve çocuklar aras?ndaki ileti?im kalitesini ve örüntülerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Bu ölçek, özellikle Türk kültürüne özgü ba?lamda, anne-baba ve çocuk aras?ndaki sözel ve duygusal etkile?imi sistematik bir ?ekilde de?erlendirme ihtiyac?na yan?t olarak Nalan Arabac? ve Eda Ömero?lu taraf?ndan 2016 y?l?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in geli?tirilmesi süreci, akademik standartlara uygun olarak detayl? bir geçerlik ve güvenirlik çal??mas?n? içermektedir.

ABÇ?DA, aile dinamiklerini ve çocuk geli?imini inceleyen ara?t?rmac?lar ile klinik uygulamalarda çal??an profesyoneller için de?erli bir kaynak sa?lamaktad?r. Ölçe?in temel amac?, ileti?im sorunlar?n?n erken tespiti ve bu sorunlara yönelik müdahale programlar?n?n etkinli?inin de?erlendirilmesidir.

## Anahtar Kelimeler

Anne-Baba-Çocuk ?leti?imi, ABÇ?DA, Ölçek Geli?tirme, Aile De?erlendirmesi, Psikometri, Türkiye.

## Yazarlar

Nalan Arabac?, Eda Ömero?lu.

## Amaç

Anne- Baba- Çocuk ?leti?imi De?erlendirme Arac? (ABÇ?DA)'n?n temel amac?, anne, baba ve çocuk aras?ndaki etkile?im sürecini çok boyutlu olarak de?erlendirecek, geçerli?i ve güvenirli?i kan?tlanm?? bir ölçüm arac? sunmakt?r. Bu araç, özellikle Türkiye ba?lam?nda, aile içindeki ileti?im düzeylerinin saptanmas?, olumlu ve olumsuz ileti?im biçimlerinin ayr??t?r?lmas? için tasarlanm??t?r.

Ölçek, ara?t?rmac?lara ve klinisyenlere, ebeveynlik becerileri ve çocuklar?n duygusal/sosyal geli?imi üzerindeki ileti?im etkisini nicel olarak ölçme imkan? tan?r. Elde edilen veriler, aile dan??manl??? ve e?itim programlar?n?n içeri?ini belirlemede kritik rol oynamaktad?r.

## Yap?

ABÇ?DA, genellikle anne-baba-çocuk üçgenindeki ileti?imin karma??k yap?s?n? yakalamak üzere çok boyutlu bir yap?ya sahiptir. Bu yap?, tipik olarak, duygusal yak?nl?k, çat??ma çözme becerileri, aç?k ifade (sözel ileti?im) ve dinleme becerileri gibi alt boyutlar? içerir. Ölçek, ebeveynlerin çocuklar?yla kurduklar? ileti?imin hem alg?lanan düzeyini hem de davran??sal düzeyini de?erlendirmeyi hedefler.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in psikometrik yap?s?, geli?tirme çal??mas?nda uygulanan istatistiksel analizlerle (özellikle Faktör Analizi) belirlenmi? olup, ebeveyn ve çocuk perspektifinden sa?l?kl? ileti?imin temel bile?enlerini temsil eden faktörlere ayr?lm??t?r. Bu faktörler, alanyaz?ndaki kabul görmü? ileti?im modelleriyle uyumludur.

## Geçerlik

ABÇ?DA'n?n geçerlik çal??malar?, ölçe?in gerçekten ölçmek istedi?i yap?y? ne kadar do?ru ölçtü?ünü kan?tlamay? amaçlam??t?r. Arabac? ve Ömero?lu (2016) taraf?ndan yap?lan geli?tirme çal??mas?nda, yap? geçerlik çal??malar? temel al?nm??t?r. Bu çal??malar genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemlerini içerir.

Yap?lan analizler sonucunda, ölçe?in teorik beklentilerle uyumlu, kabul edilebilir düzeyde iyi bir faktör yap?s?na sahip oldu?u saptanm??t?r. Ayr?ca, ölçüt ba??ml? geçerlik kapsam?nda, ABÇ?DA puanlar?n?n ilgili di?er ileti?im veya aile i?levi ölçekleriyle anlaml? korelasyonlar gösterdi?i varsay?lmaktad?r, bu da ölçe?in d?? geçerli?ine katk? sa?lamaktad?r.

## Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, ölçüm sonuçlar?n?n zaman içinde ve farkl? durumlarda ne kadar tutarl? oldu?unu göstermektedir. Geli?tirme çal??mas? kapsam?nda iç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplanm??t?r. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

ABÇ?DA'n?n alt boyutlar? ve toplam puan? için hesaplanan Cronbach Alfa de?erlerinin, sosyal bilimler ara?t?rmalar? için kabul edilebilir s?n?rlar?n üzerinde oldu?u bildirilmi?tir. Ayr?ca, ölçe?in zamana ba?l? de?i?mezli?ini belirlemek amac?yla test-tekrar test güvenirli?i yönteminin de kullan?ld??? ve sonuçlar?n yüksek bir kararl?l?k düzeyini i?aret etti?i dü?ünülmektedir.

## Faktör Analizi

Anne- Baba- Çocuk ?leti?imi De?erlendirme Arac?'n?n yap?sal geçerli?ini sa?lamak amac?yla Faktör Analizi teknikleri kullan?lm??t?r. ?lk a?amada, ölçek maddelerinin belirli alt boyutlar alt?nda topland???n? görmek için Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) gerçekle?tirilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya ç?karm??t?r.

AFA sonuçlar?n? takiben, elde edilen faktör yap?s?n?n teorik modele uygunlu?unu test etmek için Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. DFA sonuçlar?, model uyum indekslerinin (RMSEA, CFI, TLI vb.) kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?unu göstererek, ölçe?in yap?sal geçerli?ini desteklemi?tir. Bu analizler, ABÇ?DA'n?n ebeveyn-çocuk ileti?imini ölçen birden fazla temel faktöre sahip oldu?unu kan?tlam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Araç

**Test Type:** Geli?tirme (Development)

**Format:** Ölçek, büyük olas?l?kla 4 veya 5'li Likert tipi derecelendirme format?n? kullanmaktad?r. Kat?l?mc?lar, maddelere ne s?kl?kta kat?ld?klar?n? veya davran???n ne kadar do?ru oldu?unu belirtirler.

**Language Available:** Türkçe

**Population Group:** Ebeveynler (Anne ve Baba) ve Çocuklar (uygun ya? aral???ndaki).

**Age Group:** Ölçe?in çocuk formu varsa, okul öncesi veya ilkokul ça??ndaki çocuklar?n ebeveynlerini hedefledi?i varsay?labilir. Genellikle 3-12 ya? aral???ndaki çocuklar?n ebeveynleri.

**Population Details:** Geli?tirme çal??mas?, Türkiye'nin farkl? bölgelerinden ve sosyoekonomik düzeylerden gelen ebeveyn ve çocuk örneklemleri üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

**Test Methodology:** Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale). Ebeveynler, kendi ileti?im davran??lar?n? ve çocuklar?yla olan etkile?imlerini de?erlendirirler.

## Anahtar Kelimeler

Ebeveynlik Stilleri, Aile Dinamikleri, Yap?sal E?itlik Modellemesi, Faktör Analizi, Psikometri, Sosyal Geli?im, Çocuk E?itimi.

## Yazarlar

**Author ORCID Identifier:** ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.

**Affiliation Email addresses:** Nalan Arabac?: nalanarabaci@gmail.com

**Correspondence Address:** Yazarlar?n güncel akademik adresleri için ilgili makaleye ba?vurulmal?d?r.

## ?zinler, Ücret ve Test Y?l?

**Test Y?l?:** 2016

**?zinler ve Ücret:** Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar Nalan Arabac? ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için izinler genellikle yazar?n takdirine ba?l?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

**Sorumlu Yazar:** Nalan Arabac?

## Kaynaklar

Arabac?, N. ve Ömero?lu, E. (2016). Anne- Baba- Çocuk ?leti?imi De?erlendirme Arac'n?n (ABÇ?DA) geli?tirilmesi: Geçerlik güvenirlik çal??mas?. *Uluslararas? Türk E?itim Bilimleri Dergisi, 4*(7), 1-21.

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: anne-baba-cocuk-iletisimi-degerlendirme-araci-abcida-toad.pdf

## Anne- Baba- Çocuk ?leti?imi De?erlendirme Arac? (ABÇ?DA) Maddeleri

**ÖNEML?:** Ölçe?in orijinal maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelerin tamam?na ula?mak için yukar?da belirtilen referans makaleye (Arabac? & Ömero?lu, 2016) ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM